

Kolektivní logopedické cvičení pro hlásku „K“ U babičky na dvorečku

Jana Dřímlová, DiS.

Cíl: motorika mluvidel, rozvoj jemné i hrubé motoriky, sluchového vnímání a fonemického sluchu, dechová cvičení, rytmizace říkanek, sociální kontakt, citlivost k okolí a zvířatům

Věk: 3 – 6 let

Pomůcky: zrcadlo, peříčka, foukací fixy, papírové šablony zvířátek, brčka, med, burizony, bublifuk, šťáva na kloktání, tři šátky na oči, nakopírované kartičky zvířátek (kukačka, kachna, husa, kohout, slepička), obrázky domácích zvířat - kopie pro každé dítě (3-5 kusů), obrázky domečků zvířátek - kurník, psí bouda...

Postup:

U babičky na dvorečku

„Dnes si budeme povídat o zvířátkách, které mají některé vaše babičky na dvorečku.“

Na dvorečku u vrátek,
máme plno zvířátek:
kohout, kvočna
s kuřátky,
kačer, kachna
s káčátky.

Z kouta kouká kočička,
má tam misku od
mlíčka.
V chlívků koza rohatá
a kravička strakatá.

V králíkárně králíci,
ve stáji dva koníci,
hřebeček a kobyłka.
To je ale idylka!

Dechové cvičení:

- foukání do peříčka – „kuřátko na dvorečku ztratilo peříčko“ - každé dítě si vezme do ruky jedno peříčko a společně do něj foukáme; nejprve jemně, poté silně
- soutěž ve foukání do peříček – „kuřátko na dvorečku poztrácela peříčka, přišel vítr, který je rozfoukal z jedné strany dvorku na druhou“
Kdo dřív přefouká svoje peříčko na druhou stranu koberečku (stolečku)?
- foukací fixy – vyfukujeme obrázek zvířátka pomocí papírových šablon
- foukání brčkem do sklenice s vodou – „rozvlníme kačenkám vodu“

Motorika mluvidel:

- vysouvání a stahování jazyka – pejsek je udýchaný
- pohyb jazyka z pravého koutku do levého a zpět – pejsek mává ocáskem
- pohyb jazyka nahoru a dolů, poté olíznutí rtů kolem dokola – kočička se olizuje (použití medu k potření rtů)
- vytváření mističky z jazyka – kočička pije mlíčko
- posouvání jazyka směrem ven, poté vzad, udržet jazýček rovný – využití burizonu, který přilepíme na špičku jazyka
- přitisknutí špičky jazyka za dolní zuby (je možné držet jazýčkem lentilku, burizon, ovocnou čočku...) a trochu otvírat a zavírat pusu
- roztáhnutí jazyka do placičky a okrajem ho přitisknout ke všem dolním zubům (využití zrcátka)
- vložení ukazováčku do úst, špičkou jazyka se ho snažit vytlačit ven (jazyk se ohne do oblouku a přimáčkne se na patro) – schováváme pejskovi vypláznutý jazýček
- pohyb rtů – našpulit rty – posíláme pusinku babičce
- pohyb rtů – roztáhnout rty doširoka – pejsek cení zoubky
- rozkmitání rtů výdechovým proudem – frkání koníčka
- cvičení měkkého patra – tichá pošta, foukání do brčka, bublifuk, kloktání šťávy...

Metodický postup k vyvození správně znějící hlásky „K“:

- vycházíme ze slabik „TO“, „TU“
- dítě si stlačí špičku jazyka prstíkem dolů a mírně vzad, vyslovuje to, to, to – ko, ko, ko...tu, tu, tu...ku, ku, ku, hřbet jazyka je mírně prohnutý vzhůru a vytváří závěr proti měkkému patru.
- Pokud dítě umí hlásku „G“, může šeptem vyslovovat ga, ga, ga, sevřeme chřípí nosu a ozve se ka, ka, ka.

Sluchové vnímání a fonematický sluch:

Kočíčko, jak mňoukáš?

- (obdoba hry „Ptáčku, jak zpíváš?“) – Jedno z vybraných dětí jde za dveře, paní učitelka vybere dítě, které bude mňoukat jako kočička. První dítě se vrátí zpátky do třídy a zeptá se: „Kočíčko, jak mňoukáš?“ a jde za zvukem hledat, které z dětí je kočička.

Hlásky „K“ nás probudí – (starší děti 4- 6let)

- „Zvířátka u babičky na dvorečku se uložila ke spánku, až uslyší slovo na písmenko „K“, tak se probudí“. Děti sedí za stolem, nebo leží na koberci a mají položenou hlavičku. Učitelka jmenuje různá zvířátka. Pokud uslyší slovo, které začíná na písmeno „K“, zvednou hlavu – králík, kočka, koza, kuřátko, krocan, ...

- Učitelka předřikává dětem slova ve dvojicích, děti mají určit, zda jsou slova stejná či rozdílná – koza – kosa, pes – pec, myška – miska, kráva – tráva...
- Učitelka říká celá slova, děti je opakuji po slabikách – mohou vytleskávat
- kočka – koč-ka, slepice – sle-pi-ce, ovečka – o-več-ka...
- Vytváření zdobnělin – kočka-kočička, kabát-kabátek, slepice-slepička, kuře-kuřátko, kolo-kolečko, ...
- Slepice a kuřátko – jedno z dětí je slepice, tři děti mají zavázané oči (kuřátko) a lezou po čtyřech za zvukem slepice.

Hry pro rozvoj slovní zásoby a automatizaci hlásky:

- **Babička šla na dvoreček** (obdoba hry Šla babička do městečka) – „Babička šla na dvoreček a nakrmila...“ děti postupně nabalují slovíčka (zvířátka).
- Pohybová hra – **Co je v kruhu?** – Na podlaze utvoříme z lana kruh. Po jeho obvodu rozložíme obrázky zvířat kresbou dolů. Děti chodí po obvodu kruhu a říkají:

*Do kola teď chodíme,
co je v kole nevíme.
Zadupeme, zatleskáme,
na něco se podíváme.*

Poté určené dítě otočí jeden obrázek a napodobí zvuk vyobrazeného zvířátka. Zvuk zopakují všechny děti a hra pokračuje dál.

Kukačka – ku,ku, Kachna – ka,ka, Husa – ga,ga, Kohout – ki,ki, Slepíčka – ko,ko...

- **Říkanka „Slepíčka“ s pohybovým doprovodem:**

*Koko-koko – kokodák,
kam vajíčko, kam mám dát?
Dej své bílé vajíčko,
do kukaně, slepičko.*

- **chůze ve volném prostoru v rytmu říkanky, s pažemi mírně zapaženými**
- **otáčení na místě**
- U babičky na dvorečku žije... - Každé dítě má před sebou nakopírované kartičky zvířátek. Paní učitelka říká např: „*U babičky na dvorečku žije kočka, slepice a prasátko.*“ Poté děti vyskládají kartičky zvířátek dle posloupnosti, kterou slyšely. Začínáme u tří a postupně přidáváme.

- **Hádanky** – „Čí je domeček?“ (obrázky domečků zvířátek) – Děti se učí, jaké zvířátko v domečku bydlí, pak na otázku: „Ťuk, ťuk, kdo bydlí v domečku?“ Děti odpovídají: „ko,ko - slepice – haf, hat – pes...”

Zkušenosti s realizací: *Předtím než se pustíme s dětmi do „hry hláska K nás probudí“ hrajeme hru na písmeno. Děti říkají slova začínající na vybrané písmeno, nebo hádají na které písmeno různá slova začínají.*

Zdroje:

Bednářová, J., & Šmardová, V. (2007). *Diagnostika dítěte předškolního věku: co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let*. Brno: Computer Press.
Klenková, J. (1996). *Kapitoly z logopedie I*. Brno: Paido.
Klenková, J., & Kolbábková, H. (2003). *Diagnostika předškoláka: správný vývoj řeči dítěte*. Brno: MC nakladatelství.
Pávková, B. (2008). *Logopedické pexeso a obrázkové čtení B-P-N-D-F-V-K-H-CH-ĎŤŇ*. Brno: Computer Press.
Vlastní materiály z náslechnů u kolegyň.

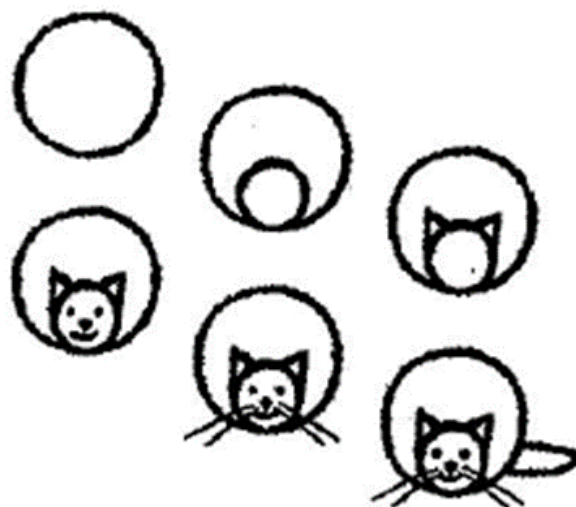
Přílohy:

Příloha č.1 – Básnička s grafomotorickým cvičením
Příloha č. 2 – Pracovní list – nácvik dolního oblouku – „Hou, hou, krávy jdou“
Příloha č. 3 - Grafomotorický list na uvolnění ruky – „Kočka rozmotává svoje klubičko“
Příloha č. 4 – Básnička na písmenko „K“
Příloha č. 5 - Básnička na písmenko „K“
Příloha č. 6 – Pohádka na písmenko „K“
Příloha č. 7 - Pohádka na písmenko „K“
Příloha č. 8 - Pohádka na písmenko „K“

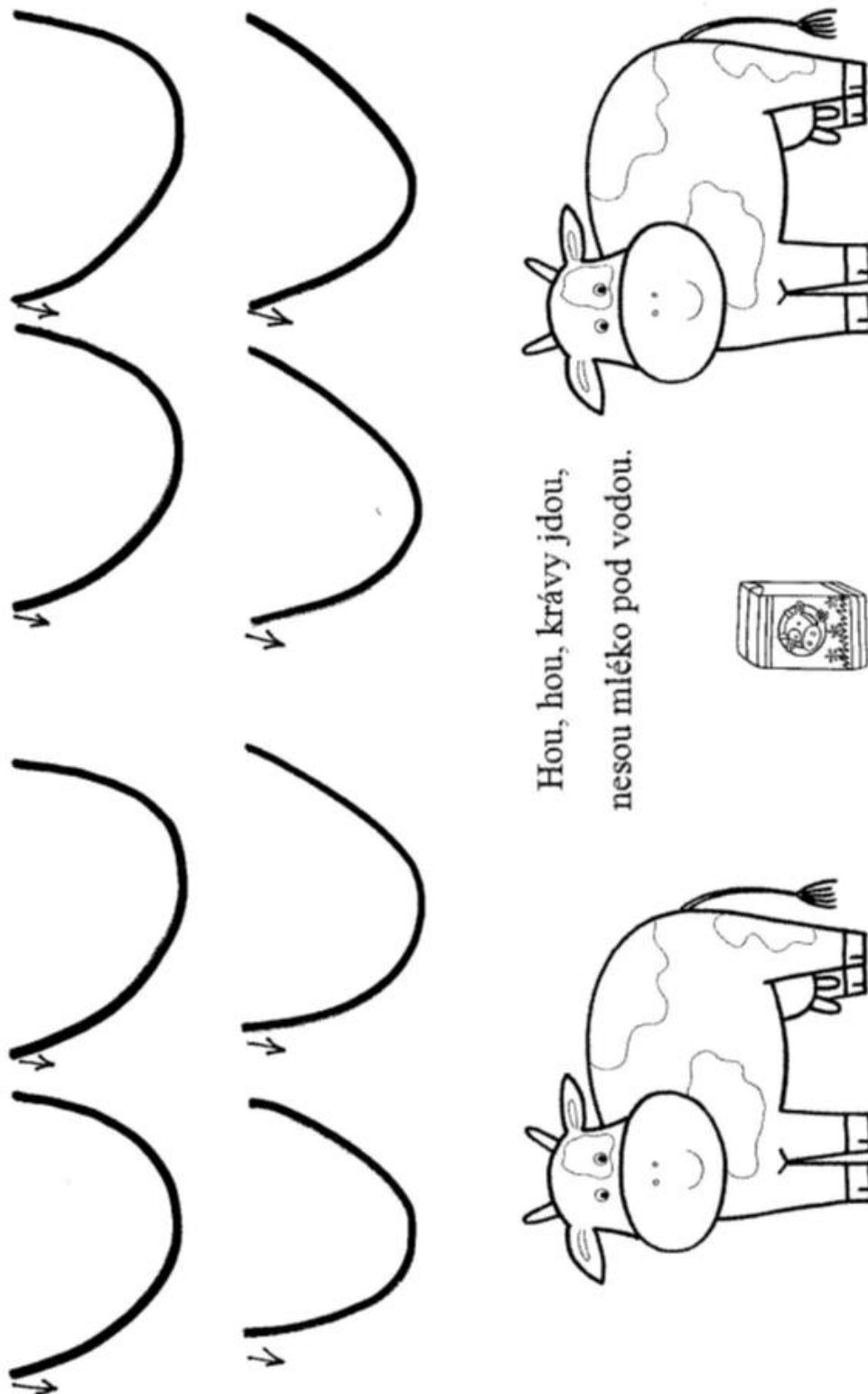
Příloha č. 1: Básnička s grafomotorickým cvičením

Kocourek

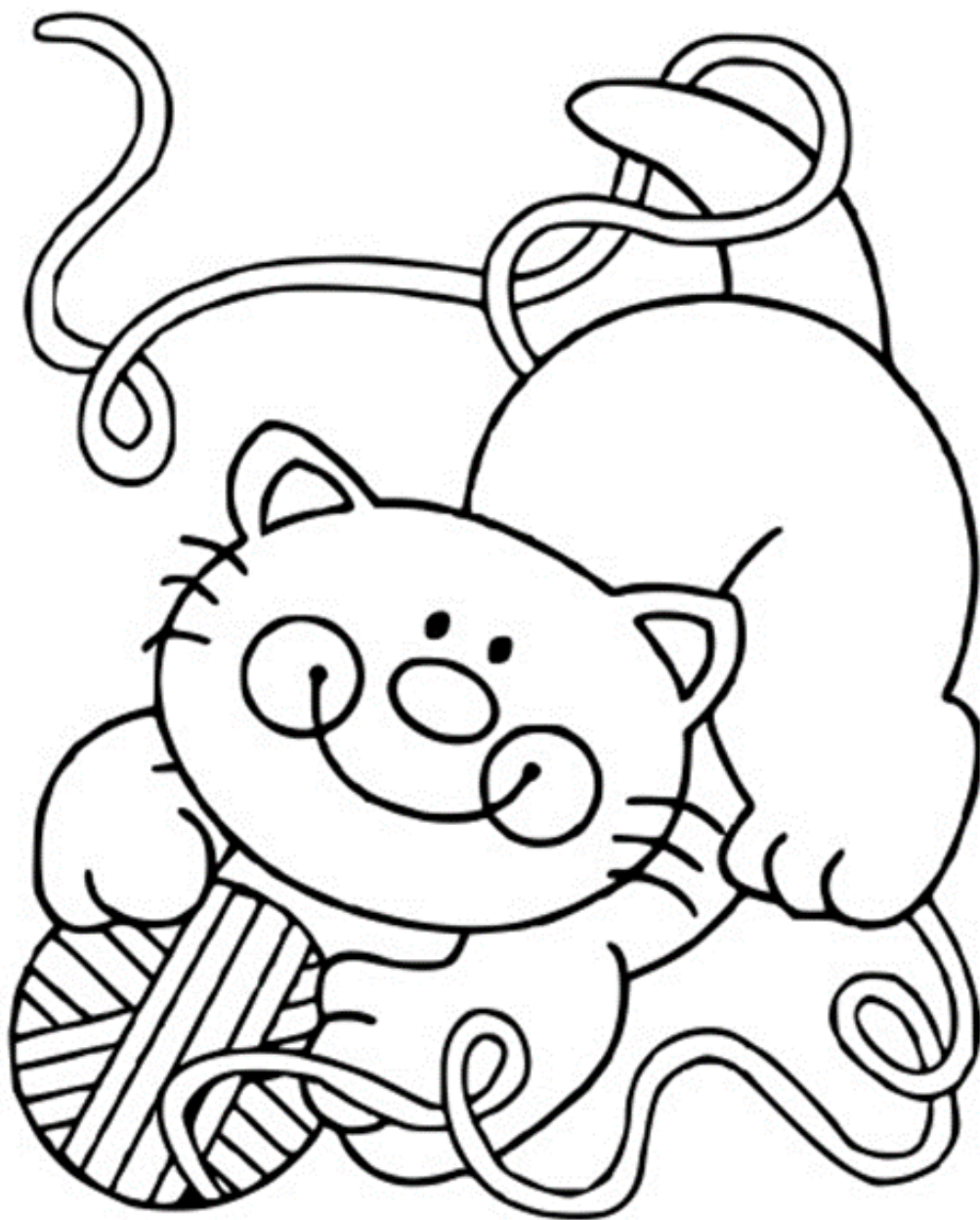
Namotáme klubíčko,
do něj menší jablíčko.
Přilepíme uši,
ať to kočce sluší.
Potom ještě očka,
ať se kouká, kočka.
Pak nosánek, kníry
má kocourek milý.
Ocáskem si zacvičí
naš kocourek kočičí.

Příloha č. 2: Pracovní list – nácvik dolního oblouku – „Hou, hou, krávy jdou“

Příloha č.3: Grafomotorický list na uvolnění ruky – „Kočka rozmotává svoje klubičko“

Příloha č. 4: Básničky na písmenko „K“

K J. Křížová

Na dvorečku u vrátek
máme plno zvířátek :
kohout, kvočna s kuřátky,
kačer, kachna s káčátky.

Z kouta kouká kočička,
má tam misku od mlíčka.
V chlívku koza rohatá
a kravička straťatá.

V králíkárně králíci,
ve stáji dva koně,
hřebeček a kobylička.
Páni, to je ldyka!

Kolébavá M. Šulíková

Kolébala máma,
kolébala kluka.
kolébala, kolébala,
až jí bolí ruka.

Kája M. Filčíková

Kája dostal bubínek,
koupil mu ho tatínek,
koupil buben maličký
a k němu dvě paličky.

Kukačka M. Kábele

Kája kouká na kukačku
na vysokém buku.
Volá na ni : "Kuku, kuku !"
Ona na něj : "Kluku."

K

K

Krouží, krouží havrani
nad lesem a nad strání.
Krouží, krouží vrány
nad poli a lány.
Vykroužily černý mrak,
krákoraly krá, krá, krák.

Kohout M. Holas

Krátce k ránu v koutě rynku
kohout cvičí půlhodinku.
Křičí, křičí - kykyryký,
krákory, začněte s cviky.

Klíček M. Šulíková

Klíček vklouzl do vrátek,
kluk oblékl kabátek.
V kabátku měl kapsičku
a v té kapse kuličku.

Kmotr L. Štíplová

Kmotr Knotek z Doks
koupil kmotře koks.
Kmotra kmotru Knotkovi
koupí za koks podkovy.

Příloha č. 5: Básničky na písmenko „K“

K

Kuba jde na nákup

Kuba jde na nákup,
kouká na kupu hub.
Kup, Kubo, kup,
tu kupu hub!

Koho by napadlo

Koho by napadlo
klekat na klekadlo,
klepat na klepadlo,
koukat na kukadlo?

Také kapela

Kapela jde okolo,
kluk má konev a kolo.
Konev klepe do kola —
to je také kapela.

Kobyla má kopyta

Kobyla má kopyta,
po kamenech klopýtá.
Klape, klape kopyty,
je to klapot veliký.

Kde je Katka

Kouká matka, kde je Katka.
Katka kouká na pavouka.
Volá Hanka: To je dálka!
Dálka láká jen tuláka.

Janku kapitánku

Janku, Janku, kapitánku,
kape olej od kahaníku,
klubovka je pokapaná
a kajuta okopaná.

Babička

Babička má koníčka,
čeká vnučka Toníčka.
Babička má kočičku,
čeká vnučku Haničku.

Okolo Kolína

Okolo Kolína
veliká kotlina,
kvetou tam fialky,
máky i kalina.

Kachna káchá

Kachna káchá: káchy, kách,
moucha létá po kytkách,
po lopuchách hluchavkách,
po mochnách a chudobkách.

Kubík

Kuba, Kubík koupil kolík,
hoblík, kladku, klínky,
koupil koudeľ, konev, kotlík,
lopatku a kamínky.

Kuba kývá

Kuba kývá na Kubu:
Kolik je tu Jakubů?
Kudy kam, kudy kam —
Kuba tady, Kuba tam!

U Katky

U Katky je kakao,
u Pepíka káva.
K tomu vdoilky, koblihy
maminka jim dává.

Paněnka Malenka

Alenka má panenku,
malinkou malenku.
Do kolíčky pannu dá,
v kolíbce ji kolíbá.

Kutálení

Jablíčko se kutálelo,
vůbec nic ho nebolelo.
Podívejte, jak se koulí,
nemá ani jednu bouli.
Kutálí se, kutálí,
to jsme se mu nasmáli.

Knihy

V knihovně mám
hodně knih
o květinách,
o koních.

Kuželky

Nejsem malý, jsem už velký,
koulím, koulím na kuželky.
kuželky se koule lekly,
hned se všechny rozutekly.

Péťa dělá daňka

Péťa dělá daňka,
Máňa dělá laňku.
Laňka honí daňka,
potom daněk laňku.

Koupím klec

Kluku, kleč, koupím klec.
Koupím klíčku a k ní klíčku,
klíčku, klec, v kleci kleč!
V kleci není nic, klíčka ani klíč.

Veverka

Veverka čiperka
sedí v rudém kožíšku,
ráda jí jádérka
z ořechů a oříšků.
Skoč, veverko, skoč,
s námi se tu toč!

Puk

Kde je puk,
tam je kluk.
Kde je kluk
je také hluk.
Kluk hokejkou
dává góly,
góly dává
komukoli.

Pinky — linky

Pinky — linky
u kaňinky
kvetou bílé
konvalinky.

Káfa má kotě

Káfa má kotě,
kotě je v botě.
Máňa má koně,
kůň je na honě.

Běžky

Já mám běžky,
ty běž pěšky!
Máme ježky
u Anežky

Koně

Já mám koně, pěkné ko
pasou se mí na výhoně.
Mám koníčky mám,
pasu si je sám.

X

Koule se koulí,
kulatá koule,
fukne-li do čilka,
naskočí boule.

X

Ukaž, co to máš

Ukaž, ukaž, Pepíku,
co to neseš v košíku!
Já jdu domů z nákupu,
dám ten nákup na kup!
Takhle chodím do krán
nakupovat pro mámu.

X

Příloha č. 6: Pohádka na písmenko „K“

U koukalo . Koukalo

a mňouky, mňouky, mňoukalo.

Chtělo dolů a nevědělo jak.

Nevědělo to , ale věděla to .

Vylezla ke , chytila

do a hupky, hupky, už byla

na dvorku. tak nosí

svá .

K

KOMÍN

KOTĚ

KOČKA

ZOUBKY

Příloha č. 7: Pohádka na písmenko „K“

K

KOBYLKY

Pan Kala má dvě . Bílá je Bělka
a hnědá je Hnědka. Když jedou na pole,

 koníkům na vesele
klapou: klap, klapity klap. Jednou taky tak

jedou, ale na klapou

PODKOVA

nějak divně. Dojeli do stáje. Pan Kala
koukne Bělce na a vidí:

na chybí . „Musíme ke
kováři, ten oková, aby

vesele klapaly: klap, klapity, klap.“

KOPYTA

KOPYTO

Příloha č. 8: Pohádka na písmenko „K“

K

KLOKAN

HLAVIČKA

NOŽKY

**MEDVÍDEK
KOALA**

KÁMEN

OCÁSEK

Hop a skok, skákal veliký .

Hopky, hopky, poskakoval malý
klokánek ve vaku. Z vaku mu vykukovala
malinká a malinké .

 na větvi udělal kuk,

koukl na medvídka a klopýtl o .

Malý klokánek se schoulil ve vaku a z vaku
mu vykukoval jen malý kousek .

8